

**Anekant Education Society's
Tuljaram Chaturchand College of Arts, Science and Commerce,
Baramati**

Autonomous

Course Structure For M.A.Part II (Marathi)

Semester	Paper Code	Title of Paper	No. of Credits
III	MAR 5304	वैचारिक साहित्य	4
IV	MAR 5404	साहित्याचा सामाजिक दृष्टीने अभ्यास	4

SYLLABUS (CBCS) FOR M.A.II MARATHI (w.e. from June, 2020)
Academic Year 2020-21

Class : M.A. Part II (Marathi – Semester - III)

Paper Code : MAR 5304

Paper : 8

Title of Paper : वैचारिक साहित्य

Credit : 4

No. of Lectures : 60

A) Learning Objectives :

१. वैचारिक साहित्याचे स्वरूप व संकल्पना समजाऊन देणे.
२. वैचारिक साहित्यामागील सामाजिक, राजकीय, धार्मिक शैक्षणिक व सांस्कृतिक पार्श्वभूमी समजाऊन देणे.
३. वैचारिक साहित्याचा कालखंडानुसार अभ्यास करणे.
४. मराठीतील वैचारिक साहित्याची परंपरा आणि मराठी वाङ्मयातील स्थान समजाऊन देणे.
५. वैचारिक साहित्याची भाषिक वैशिष्ट्ये आणि वेगळेपणाचा शोध घेणे.

B) Learning Outcome :

विद्यार्थ्यांना मराठीतील वैचारिक साहित्याची ओळख होईल. तसेच महाराष्ट्राच्या जडणघडणीत वैचारिक साहित्याचे योगदान लक्षात येईल. वैचारिक साहित्याचे महत्त्व लक्षात येऊन त्याचा इतर साहित्यावर पडलेला प्रभाव अभ्यासता येईल.

Topics/Contents :

- घटक – १   वैचारिक साहित्य स्वरूप व संकल्पना   (एकूण १५ तास)
- १.१   वैचारिक साहित्य स्वरूप व संकल्पना
- १.२   वैचारिक साहित्याच्या : प्रेरणा व प्रवृत्ती
- १.३   वैचारिक साहित्याची मूल्ये
- घटक – २   वैचारिक साहित्याची (शैक्षणिक, धार्मिक, सामाजिक, राजकीय, सांस्कृतिक व वाङ्मयीन) पार्श्वभूमी   (एकूण १५ तास)
- २.१   इ.स. १८१८ ते १८७४ या कालखंडाची पार्श्वभूमी
- २.२   इ.स. १८७५ ते १९२० या कालखंडाची पार्श्वभूमी
- २.३   इ.स. १९२१ ते १९४५ या कालखंडाची पार्श्वभूमी

२.४ इ.स. १९४६ ते १९६० या कालखंडाची पार्श्वभूमी

घटक — ३ मराठीतील प्रमुख विचारवंत (एकूण १५ तास)

- ३.१ इ.स. १८१८ ते १९६० या कालखंडातील प्रमुख वैचारिक साहित्याचा आढावा
- ३.२ प्रमुख विचारवंतांचे वैचारिक साहित्य व कार्यकर्तृत्व
- ३.३ वैचारिक साहित्याचे योगदान (साहित्य व समाज)

घटक — ४ आशय आणि अभिव्यक्ती (एकूण १५ तास)

- ४.१ आशय स्वरूप व वैशिष्ट्ये
- ४.२ अभिव्यक्तीचे स्वरूप व वैशिष्ट्ये
- ४.३ वैचारिक साहित्याची भाषा
- ४.४ समकालीन परिस्थिती व आशय—अभिव्यक्तीचे वेगळेपण

संदर्भग्रंथ —

१. मराठी साहित्यातील स्पंदने — गो. म. कुलकर्णी, सुवर्ण प्रकाशन पुणे १९८५.
२. वैचारिक वाङ्मय भाग १ व २ — यशवंतराव चव्हाण महाराष्ट्र मुक्त विद्यापीठ नाशिक.
३. मराठी वाङ्मयाचा इतिहास खंड १ ते ७ — महाराष्ट्र साहित्य परिषद, पुणे
४. मराठी वाङ्मयाचा इतिहास — डॉ. अ. ना. देशपांडे
५. मराठी निबंध उद्गम आणि विकास — डॉ. गिरीश मोरे, स्वरूप प्रकाशन औरंगाबाद.
६. निबंध शास्त्र व कला — प्र. न. जोशी
७. प्रदक्षिणा १ व २ — महाराष्ट्र साहित्य परिषद, पुणे
८. महात्मा फुले समग्र वाङ्मय — संपा. धनंजय कीर, स.ग. मालशे व य. दि. फडके.
९. महात्मा फुले गौरव ग्रंथ — संपा. हरी नरके, य. दि. फडके.
१०. मराठी निबंधाची वाटचाल — शं. गो. तुळपुळे
११. आगरकरांचा सामाजिक तत्वविचार — गंगाधर बाळकृष्ण सरदार
१२. निबंधमाला — विष्णुशास्त्री चिपळूणकर
१३. अर्वाचीन मराठी साहित्याची पार्श्वभूमी — स. दा. कऱ्हाडे
१४. अर्वाचीन मराठी गद्याची पूर्वपिठीका — गं. बा. सरदार
१५. महाराष्ट्र जीवन (खंड १ ते २) — गं. बा. सरदार
१६. एकोणीसावे शतक — सुधारणावाद व मराठी साहित्य, डॉ. सुधाकर शेलार
१७. मराठी वाङ्मयाची सांस्कृतिक पार्श्वभूमी — गो. म. कुलकर्णी
१८. निबंधकार डॉ. बाबासाहेब आंबेडकर, डॉ. यशवंत मनोहर, संघमित्रा बुक हाऊस, नागपूर.

*****

**Anekant Education Society's
Tuljaram Chaturchand College of Arts, Science and Commerce,
Baramati**

Autonomous

Course Structure For M.A.Part II (Marathi)

Semester	Paper Code	Title of Paper	No. of Credits
III	MAR 5304	वैचारिक साहित्य	4
IV	MAR 5404	साहित्याचा सामाजिक दृष्टीने अभ्यास	4

SYLLABUS (CBCS) FOR M.A.II MARATHI (w.e. from June, 2020)

Academic Year 2020-21

Class : M.A. Part II (Marathi – Semester - IV)

Paper Code : MAR 5404

Paper : 8 **Title of Paper** : साहित्याचा सामाजिक दृष्टीने अभ्यास

Credit : 4 **No. of Lectures** : 60

A) Learning Objectives :

१. साहित्याच्या सामाजिक अभ्यासाचे स्वरूप व महत्त्व समजाऊन देणे.
२. साहित्य आणि समाज यांचा अनुबंध लक्षात आणून देणे.
३. साहित्यनिर्मिती व लेखकाचे व्यक्तिमत्त्व यांचा परस्परसंबंध तपासणे.
४. साहित्यनिर्मितीवरील विविध चळवळींचा प्रभाव तपासणे.

B) Learning Outcome :

विद्यार्थ्यांना मराठीतील साहित्याचे सामाजिक स्वरूप लक्षात येईल. त्याचबरोबर साहित्य व समाज यांचा परस्परसंबंध लक्षात येईल. तसेच महाराष्ट्रात घडलेल्या घडामोडी व त्याचा साहित्यनिर्मितीवर झालेला परिणाम लक्षात येईल.

Topics/Contents :

घटक – ५ साहित्याच्या सामाजिक अभ्यासाचे स्वरूप (एकूण १५ तास)

- ५.१ साहित्याच्या सामाजिक अभ्यासाचे स्वरूप, व्याप्ती व त्यामागील हेतू
- ५.२ साहित्याची सामाजिक अभ्यास पद्धती
- ५.३ साहित्याच्या सामाजिक अभ्यासातील कलामूल्ये आणि जीवनमूल्ये यांचा संबंध

घटक – ६ लेखक आणि समाज (एकूण १५ तास)

- ६.१ साहित्यनिर्मिती आणि लेखकाचे व्यक्तिमत्त्व
- ६.२ लेखकाचे व्यक्तिमत्त्व व समाज
- ६.३ साहित्य निर्मितीमागील वाङ्मयीन, राजकीय, सामाजिक व वैचारिक चळवळींचा प्रभाव

घटक — ७ साहित्य आणि समाज

(एकूण १५ तास)

- ७.१ साहित्य आणि सामाजिक परिस्थिती
- ७.२ साहित्य परंपरा आणि समाज
- ७.३ साहित्याचा आशय, अभिव्यक्ती आणि समाज

घटक — ८ साहित्य आणि वाचक

(एकूण १५ तास)

- ८.१ साहित्य आणि वाचक
- ८.२ वाङ्मयीन अभिरूची आणि वाचक

संदर्भग्रंथ —

१. मराठी वाङ्मयाचा इतिहास — महाराष्ट्र साहित्य परिषद पुणे
२. मराठी वाङ्मयाचा इतिहास खंड १ ते ७ — डॉ. अ. ना. देशपांडे
३. प्रदक्षिणा भाग १ व २ — महाराष्ट्र साहित्य परिषद पुणे
४. एकोणीसावे शतक — सुधारणावाद व मराठी साहित्य, डॉ. सुधाकर शेलार
५. साहित्य सर्जन आणि संदर्भ — डॉ. केशव तुपे
६. मार्क्सवाद आणि साहित्य — डॉ. सदा कन्हाडे
७. साहित्य आणि सामाजिक संदर्भ — रा. ग. जाधव, कॉन्टिनेन्टल प्रकाशन पुणे.
८. साहित्य आणि समाज — सुनंदा गोसावी, विलास खोले
९. साहित्य आणि सामाजिक संदर्भ — अंजली सोमण, प्रतिमा प्रकाशन पुणे.
१०. मराठी सामाजिक नाटक आणि समस्या — कल्पना परांजपे
११. समाज आणि साहित्य — अविनाश सहस्रबुद्धे
१२. परीवर्तनाचे प्रवाह — डॉ. मनोहर जाधव
१३. साहित्याची निर्मितीप्रक्रिया — डॉ. आनंद यादव
१४. साहित्य : समीक्षा आणि संवाद — रवींद्र ठाकूर, दिलीपराज प्रकाशन पुणे.
१५. सांस्कृतिक मूल्यवेध — रा. ग. जाधव
१६. मराठी साहित्यातील स्पंदने — गो. म. कुलकर्णी, सुवर्ण प्रकाशन पुणे.

*****

